

RITURI FUNERARE ANTUME

Vasile ȘIȘU

Dacă omul „trage“ să moară și nu poate muri:

„I se pune un cântar sub cap. Dacă îi este să moară, moare dacă mai are de trăit, să întoarcă, îi trece boala“¹. „Sau se spală pe față cu apă *întâlnită*, dacă mai are zile trăiește, dacă îi e să moară, moare mai repede“.

Ce este *apa întâlnită*? „Această apă se ia din locul unde se întâlnesc două sau trei ape“ și adaugă: „Da nu-i bine să faci așa că e păcat. De ce să grăbești moartea cuiva. Așa a pățimit și mama mea și nu le-am lăsat pe femei să-i grăbească moartea“ (*ibidem*).

În descântece „de iele“, apa este luată din locul unde se întâlnesc două izvoare². Aceeși informatoare într-o discuție anterioară, asupra aceluiași subiect spune: „I să pune celui ce trage să moară palanța sub cap, sub perină“ (În zonă, cântarul de mână cu braț lung este numit *palanță*). „Apă întâlnită i să dă să bea, să spală pe față, pe cap, dacă îi e să moară, moară, dacă nu, să învârte, așa cum să învârte apa de la fântână când să împreună cu apa Studinii“.

Într-adevăr, la confluența a două ape curgătoare apa cu debit mai mic face rotiri de ape vârtejuri în momentul întâlnirii cu apele celui alt râu.

În afară de *apă întâlnită* se mai folosește și *apă pitulată*.

„Dacă ai un bolnav, pui într-o sticlă apă, tămâie, o ascunzi la brâu, nu trebuie să știe nimeni de ea, nici bolnavul și te DUCI la o femeie descântătoare și spui în gând:

„Descântecu’ mi-l descânți mie“.

„Leacu să fie a lu’ cutare (spui numele omului bolnav).

Dacă se face descântecul pentru persoana care de fapt merge la vrăjitoare se zice în gând astfel:

„Dacă e pentru mine, să fie descântecu’ și leacu al meu“.

Vrăjitoarea zice:

„De o fi deochiat de fată mare! Să-i pice cosița!

Să-i rămână capu’ ca tesla

Lumea să se mire de ea

Că a deochiat pe cutare

De o fi bărbat, să-i crape boșăle

Să-i cure pișaii

Lumea să se mire de el

Că a deochiat pe cutare

De o fi femeie

Să-i crape țâțele

Să-i cure laptele

Să-i plângă copilu’ de foame

Iar cutare să rămână
Curat ca argintu străcurat
Ca steaua din cer
Ca roua pe pământ
Nici nevoie să nu mai aibă
Să nu mai fie bolnav.“

Pe urmă uzi bolnavul cu „apă pitulată“ (sau te uzi pe tine, dacă descântecul este pentru cel ce merge la descântătoare)³.

Prin tot ceea ce se face, se forțează destinul pentru a primi de la acesta un răspuns, pozitiv sau negativ în legătură cu soarta bolnavului.

ANTHUMOUS FUNERAL CUSTOMS

The collection gathered in Severin, Mehedinți, about anthumous funeral customs, reveals an important series of practices, some of them novelty:

- *setting the scales or the „palance“ under the dying man’s head;*
- *using the „met“ water and the hidden water to forestall the death and to calm the pain.*

NOTE:

1. Inf. Ianăș Paraschiva, satul: Runc, com. Soverna; cules la 23 aprilie, 1982.
2. Artur Govorei, Literatura populară, vol. II, București, 1985.
3. Inf. Ianăș Paraschiva, satul: Runc, com: Soverna; cules la 23 aprilie, 1992.